

/// Får publiceras 17.3.2009 kl. 16.40///

**Statsminister Matti Vanhanen
Märkesåret 1809 Framtidskonferens
Stockholms Stadshus 17 mars 2009**

(med reservation för ändringar)

Vilka är våra gemensamma mål?

Eders Majestäter,
Ers Kunglig Höghet,
Herr statsminister,
Mina damer och herrar,

Märkesåret 1809 erbjuder goda möjligheter för Finland och Sverige att föra en dialog såväl om det förflutna som om framtiden. I själva verket har vi redan nått samförstånd om de senaste 200 åren: när allt kommer omkring har vi båda klarat oss bra.

Utifrån blygsamma förhållanden har vi nått världstoppen. Varken storlek eller kraft, utan en stabil värdegrund, bildning och kunskap har varit avgörande för att skapa välfärd och säkerhet för våra medborgare.

Nu är det alltså dags att fundera över hur framtiden ser ut.

Vi är medvetna om de stora frågor vi just nu står inför, och vartdera landet möter dem på sitt håll. I dag vill vi fråga oss vad Finland, Sverige och de nordiska länderna kan göra tillsammans för att möta dessa utmaningar.

Globaliseringen, d.v.s. den världsomspännande moderniseringsprocessen, kommer att gå vidare. Vi kommer alltså att ha allt fler konkurrenter som utnyttjar hög teknologi och har lågavlönad arbetskraft - men samtidigt kommer vi också att ha fler handelspartner och kunder. I det nya uppsvinget efter den ekonomiska krisen kommer man i allt högre grad att konkurrera om i vilket land i världen maskinerna ska finnas. Då avgörs vem som har konkurrenskraft.

I våra länder och i hela Europa stiger befolkningens medelålder, medan jordklotets befolkning globalt sett blir yngre och ökar drastiskt.

Klimatförändringen framskrider och vi måste alla anpassa både vår energipolitik och hela vår livsstil.

Dessa förändringar kommer utan tvekan att påverka geopolitiken och alla samhällen, men på vilket sätt?

Europeiska unionen befinner sig i omvälvning. Kommer vi att hamna vid sidan av tyngdpunktsområdena i söder och öster med sina stora befolkningsmängder? Vilken är vår plats och vår vision av Europa?

Vilka är de yttersta orsakerna till den rådande globala finanskrisen och vad kommer följderna att bli?

Beträffande alla dessa frågor - bland vilka finanskrisen är den mest brännande - är vår bästa ledstjärna denna centrala tanke inom krisledningen: ju längre man väntar med att vidta åtgärder som baserar sig på fakta, desto värre blir krisen. Denna princip kan tillämpas både i fråga om åtgärderna för att reda upp bankkrisen och när det gäller att trygga en hållbar offentlig ekonomi på lång sikt.

Under de senaste veckorna har jag blivit imponerad av den hårda självkritik som ledarna för näringslivet i västvärlden gett uttryck för.

Exempelvis Richard Layard, en ansedd professor vid London School of Economics, skrev nyligen en artikel som nästan kunde vara en hälsning till denna konferens. Efter att kraftigt ha kritiserat den moderna kapitalismen skriver professor Layard: "... skandinaverna har lyckats kombinera effektiva ekonomier med mycket större jämlikhet och med ömsesidig respekt."

I dag försöker man finna en tredje väg, som innebär en bättre balans mellan demokratin och marknaden. I denna strävan lyfts vår nordiska modell allt oftare fram i den internationella debatten.

Vår uppgift är att analysera den nordiska modellens styrkor och korrigera dess svagheter med sikte på de kommande utmaningarna - precis som det sägs i den förberedande rapporten till denna konferens.

Genom dessa åtgärder har de nordiska länderna alla förutsättningar att i större utsträckning än tidigare främja en hållbar utveckling för Europa och för hela mänskligheten.

Ett viktigt steg i detta samnordiska engagemang vore att vi alla en dag är medlemmar i EU. På så sätt skulle vi också tillsammans stödja EU:s utveckling och påverka dess framtida utvecklingsbana.

Behovet av nordiskt samarbete accentueras också av att Norden i dess vidare bemärkelse - d.v.s. de nordiska länderna och de närliggande haven - bland annat på grund av klimatförändringen kommer att få ny betydelse i logistiskt och miljö- och energipolitiskt hänseende.

På de norra haven och i Östersjön har de nordiska länderna ett naturligt behov av bl.a. ekonomiskt samarbete och energi- och miljösamarbete där det är viktigt att också andra länder med kuster mot dessa hav deltar.

Det allt tätare partnerskapet i Östersjöområdet för oss närmare varandra och närmare de baltiska länderna, även om de när det gäller säkerheten har ett annat arrangemang, som i sin nuvarande form i grunden är ändamålsenligt och hållbart för alla parter.

Det nordiska samarbetet i säkerhetsfrågor behöver stärkas både inom vårt eget område och i EU, vilket också stöder strävandena att minska överlappande säkerhetsarrangemang i de europeiska länderna.

Bästa åhörare,

De utmaningar och möjligheter globaliseringen medför för ekonomin kommer inte att minska när den rådande finanskrisen äntligen är över. Därför måste vi försäkra oss om en plats i tåten också när det gäller sådan teknikutveckling som kräver stora resurser.

I detta syfte måste vi nu i Finland och Sverige med öppna sinnen bekanta oss med och konkretisera de samarbetsvisioner för vetenskap och teknologi som så förtjänstfullt har utarbetats för denna konferens så, att vi kan behandla dem i samband med vårt gemensamma regeringsmöte i Tavastehus.

Må detta innebära upptakten till ett fördjupat nordiskt samarbete, inte bara här i Norden utan också när vi med utgångspunkt i våra gemensamma värderingar visar vårt engagemang i Europa och i denna värld som rymmer både bekymmer och möjligheter.